

FSD2291

**Homoseksuaalisuus Suomessa 1940- ja
1960-luvuilla 1994-1998**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Homoseksuaalisuus Suomessa 1940- ja 1960-luvuilla 1994-1998 [aineisto-opas]. Yhteiskunta-tieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (25.1.2008).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2291. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Juvonen, Tuula (Tampereen yliopisto): Homoseksuaalisuus Suomessa 1940- ja 1960-luvuilla 1994-1998 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 1.0 (2008-01-25). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2291>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	2
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Aineistonäyte	5

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Homoseksuaalisuus Suomessa 1940- ja 1960-luvuilla 1994-1998

Aineiston nimi englanniksi: Homosexuality in Finland in the 1940s and the 1960s, Data Gathered 1994-1998

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (25.1.2008).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Juvonen, Tuula (Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos)

Jaakola, Tarja

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Juvonen, Tuula (Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos)

Aineisto luovutettu arkistoon

18.10.2007

Asiasanat

homokulttuuri; homoseksuaalisuus; julkisuus; juorut; kulttuurintutkimus; käsitykset; lesbolaisuus; parisuhde; seksuaalinen identiteetti; seksuaaliset vähemmistöt; sosiaalihistoria; sukupuolivähemmistöt; Tampere; uskomukset

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: sosiaalinen käyttäytyminen ja asenteet; vähemmistöt

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää homoseksuaalisuutta koskevien uskomusten rakentumista sotienjälkeisessä Suomessa. Vuosina 1994-1998 kerätystä aineistosta on luovutettu 26 haastattelua, jotka on tehty pääosin Tampereella.

Koko luovutettu aineisto on yhteensä noin 660 sivua pitkä. Haastateltavat ovat homoseksuaalisia suhteita kokeneita tai eläneitä sekä heidän ystäviään ja sukulaisiaan. Lisäksi aineisto sisältää poliisin ja muiden ulkopuolisten havainnoijien haastatteluja. Haastateltavat ovat syntyneet 1910-1950 -luvulla ja he kertovat laajasti suhtautumisesta seksuaalivähemmistöihin sotienjälkeisessä Suomessa, etenkin Tampereella.

Haastatteluissa käsitellään laajasti seksuaalivähemmistöjen asemaa ja elinoloja 1940-1960 -luvulla. Kysymykset käsittelevät mm. homojen ja lesbojen tapaamispaikkoja, yleistä suhtautumista seksuaalisuuteen, homoseksuaalien mahdollisuutta parisuhteeseen ja ihmisten suhtautumista tunnettuihin homoseksuaaleihin. Lisäksi käsitellään esimerkiksi elämää Tampereella, homoseksuaalisuuden esiintymistä medioissa ja kriminalisoitua homoseksuaalisuutta.

Aineistosta on saatavilla myös opetusaineisto FSD2308.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi, Tampere

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Ryhmä

Perusjoukko/otos: Pääosin homoseksuaalisuuden kanssa jollakin tavalla kosketuksissa olleita 1910-1950-luvuilla syntyneitä entisiä ja nykyisiä tamperelaisia

Aineistonkeruun ajankohta: 30.1.1994 – 8.6.1998

Kerääjät: Juvonen, Tuula (Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos)

Aineistonkeruun tekniikka: Kasvokkainen haastattelu

Keruväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Aineiston ajallinen kattavuus: 1940 – 1960

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: itsestään muotoutunut näyte

Ei-todennäköisyysotanta: osallistuja-avusteinen poiminta

Haastateltavia etsittiin käyttäen lumipallotekniikkaa. Lisäksi haastattelupyynnöjä julkaistiin erilaisissa lehdissä, internetissä ja yleisöluennoilla. Haastattelupyynnöjä esitettiin myös erilaisissa lesbo- ja homotapaamisissa ja niitä jätettiin homoseksuaalien suosimiin tapaamispaikkoihin. Haastateltujen poliisien yhteystiedot saatiin Tampereen poliisilaitokselta. Haastattelut tehtiin pääasiassa Tampereella.

Aineiston määrä: Koko aineisto 26 haastattelua, yhteensä noin 660 sivua tekstiä. Litteraatiot rtf- ja html-tiedostoina.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Tuula Juvosen väitöskirjatutkimus käsittää 41 haastattelua, joista on arkistoitu ne haastattelut, joiden arkistointiin on saatu haastateltavien suostumus.

Haastattelut on tutkimushankkeessa kirjoitettu elektroniseen muotoon siten, että vieraskielisten erisnimien kirjoitusasu vastaa suomenkielistä ääntämystä. Arkistoinnin yhteydessä haastattelut on anonymisoitu. Anonymisoinnissa yksityishenkilöiden nimet on vaihdettu pseudonyymeihin, lisäksi yksilöivät epäsuorat tunnisteet on tarvittaessa korvattu tai poistettu. Viisi haastattelua on konvertoitu wp -tiedostoista rtf -tiedostoiksi. Aineistossa on käytetty litterointimerkkejä: naurua, (-) myöntelyä, – jokin on epäselvää, ... keskeytys ja - puhetilanne vaihtuu yhtäkkiä.

Julkaisut

Juvonen, Tuula (2002). Varjoelämää ja julkisia salaisuuksia. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Larsson, Christer (2009). Homosexualitetsdiskurser i Pentti Holappas 1950-tals produktion. I: Uppsatser om kön, historiebruk och krigets efterspel (red. Lindberg, Hanna & Östman, Ann-Catrin), 115-134. Arken. Studier i historia vid Åbo Akademi; 1. Åbo: Åbo Akademi.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2291>

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietokanto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, lisensointi- ja väitöstutkimukseen).

Liite A

Aineistonäyte

FSD2291 HOMOSEKSUAALISUUS SUOMESSA 1940- JA 1960-LUVUILLA 1994-1998

FSD2291 HOMOSEXUALITY IN FINLAND IN THE 1940S AND THE 1960S, DATA GATHERED
1994-1998

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

TJ: Just joo.

H32: Ja tota noin, no siis mä olin maalta, vaikka mä olin nyt sitte käyny koulua kuitenkin Riihimäellä, niin, niin, niin, niihin aikoihin, vaikka sitä koki olevasa vähän erilainen, niin siis ei ollu tiedossa henkilöä, joka olis samanlainen tai vähän samanlainen. Niin että se oli aikamoinen kokemus sitten kylläki. Ja tota tietysti hyvin myönteinen ja siitä sitte synty niinku ajatuksia, että ehkä meitä on aika, tai muitaki ja mahdollisesti suurempiki joukko. Mutta, mutta kun ne olivat semmosia asioita, mistä ei puhuttu, niin ei sitten, sitten ei ollu niinku julkisuudessa tietoo. Että, että sitä vaan mietti ittekseen ja, ja tota tyyty sitten tavallaan niinku siihen ja ulkopuolisween, sivulliseen kohtaloon ylipäänsä niinku näissä asioissa.

TJ: No mites sitte niinku, ku te menitte sitte, käännyitte tieltä sinne pusikoihin ja sitte tulitte siält pois, niin heittiks se sua vielä moottoripyörällä eteenpäin?

H32: Ei, kyl mä sit jatkoin, mä en muista, ett oliko siitä ny mitään puhetta, mut siitei ollu enää, ku oikeestaan mun mielestä oli parempi, että, tai siis nyt, että mä nyt menen yksikseni siitä eteenpäin, ett tota, koska se ei ole enää kaukana. Ja sitten, niin tietysti moottoripyörä, sen ääni ois herättäny vähä huomioo ja sitten mut ois, ku mä oisin joutunu niinku selittämään, että mistä on kysymys. Ja mä olin muutenki ihan hämilläni, että. Mä olin silloin todellakin niin, kai silloin yheksäntoista.

TJ: Mm, no mites sitte niinku, ett sä sanoit, ett sä olit niinku hämilläs ja sit toisaalta se oli positiivinen kokemus tai mukava kokemus. (--) Nii, entäs sit, niinku seuraavana aamuna, dagen efter?

H32: No, tuli vähän, oli vähän huono olo, kun ajatteli, ett jos nyt vaikka täs jotain näkyy ulospäin, mitä siellä pimeessä matkanvarrella sitten oli tapahtunu. Mutta ei sitten kai mitään Vähän oli vaatteet, vähän oli vaatteet rähjässä, mutta tota noin, niin eivät ne herättäny huomioo.

TJ: Just joo. Siis tää on edelleen mun mielestä niinku kauheen niinku semmonen sympaattinen ja niinku herttanen tarina jotenki. ## Että silleen niinku kauheen mukava kuulla. (--) Mä mietin...

H32: Onhan se mukava itteasiassa ## kokeeki. ##

TJ: ## Joo. Mä mietin sitä, että, ett ajattelitko sä siinä jotenki, että, tai siinä vaiheessa, ku sä hyppäsit kyytiin...

H32: En.

TJ: Nii, ett sää et niinku tavallaan voinu kuvitellakaa.

H32: En, en mitään voinu kuvitella, joo, ett siis mää, että ystävällisesti kun oli samaan suuntaan menossa, niin tarjoo kyydin.

TJ: Joo, ja sit sä sanoit, että s3e oli nuori mies.

H32: Oli, joo. Varmaan ehkä samoissa, saman ikäsiä oltiin. Että hän oli nahkapuseroon tietysti pukeutunu ja moottoripyörällä ku ajo, niin ja oli ehkä

hiukan tanakampi ainaki yläosaltaan. ## Mutta tota, mutta ett varmaankin saman ikänen. (-) Mut rohkeempi sitten kuitenkin, niin. (-)